

Nr 1849

av fru Lindquist m. fl.

med anledning av propositionen 1975:19 om lagstiftning om skydd mot avlyssning.

År 1966 tillsattes sakkunniga som under namn av integritetsskyddskommittén i september 1970 avgav delbetänkandet (SOU 1970:47) Skydd mot avlyssning. Kommittén har därefter i oktober 1974 avgivit sitt andra delbetänkande (SOU 1974:85) Fotografering och integritet. Först i februari 1975 föreligger proposition i anledning av 1970 års betänkande.

I kommitténs förslag anknöts skyddet mot olovlig avlyssning till de platser som anges i bestämmelserna om hemfridsbrott och olaga intrång. Härigenom framhövdes behovet av att den enskildes integritet skyddas särskilt starkt inom den egna bostaden. I propositionen har valts en annan lösning som i många avseende har uppenbara fördelar. Denna lösning får dock inte uppfattas så att skyddet för den personliga integriteten i hemmet framstår som mindre betydelsefullt än enligt kommitténs förslag. En olovlig avlyssning som riktar sig mot den enskildes hem bör generellt sett betraktas som försvårande, och detta bör komma till uttryck vid bestämmandet av påföljd för brottet.

Den utformning förslaget fått medför att det inte är straffbart om t. ex. en deltagare i en enskild sammankomst i hemlighet spelar in vad som förekommer vid sammanträdet. Ett sådant förfarande kan ofta betraktas som en kränkning av de övriga deltagarnas integritet. Vi delar dock departementschefens mening att förfarandet inte bör straffbeläggas, vilket naturligtvis inte hindrar att tillvagagångssättet kan betraktas som klandervärt och oförenligt med godtagbara regler för mänsklig samvaro.

I vad därefter gäller det föreslagna sanktionssystemet har övervägts om det straffrättsliga skyddet inte borde förstärkas med näringsrättsliga åtgärder. Kommittén har föreslagit en fullmaktslagstiftning som gör det möjligt att i framtiden vid behov vidta vissa näringsrättsliga åtgärder med avseende på integritetsfarlig apparatur. Vi biträder departementschefens avstyrkande av en sådan fullmaktslagstiftning.

Den allt större produktionen av t. ex. avlyssningsapparater i mikroformat kommer förmodligen att medföra att allt fler människor förser sig med apparater som är väl lämpade för avlyssning av samtal i privatlivet. Såsom påpekats i remissvar borde möjligheterna att begränsa rätten att utan tillstånd förvärva skilda apparater allvarligare ha övervägts. Vi förordar därför att integritetsskyddskommittén får i uppdrag att ytterligare överväga möjligheten av näringsrättsliga sanktioner, detta särskilt som mycket måste ha

förändrats på det tekniska område, som här avses, från det kommittén år 1970 framlade sitt betänkande och till dess riksdagen nu har att ta ställning till frågan.

Slutligen vill vi kommentera en fråga av principiell vikt. I propositionen föreslås en ändring av 5 kap. 1 § rättegångsbalken. Rätten bereds därigenom tillfälle att i skadeståndsmål föranledda av de i paragrafen angivna brotten hålla förhandling inom stängda dörrar. Kommittén avgav inte något sådant förslag, och frågan har inte heller kommenterats under remissbehandlingen. Ändringen innebär ett avsteg från hittills gällande regel att förhandling i tvistemål, som ej är familjemål, generellt är offentlig. Att med förbigående av sedvanligt utredningsförfarande vidta ändringar i en så viktig fråga som principen om offentligheten vid våra domstolar anser vi vara principiellt felaktigt. Ändringen kunde ha prövats vid den allmänna översynen av rättegångsbalken. Eftersom lagrådet inte haft något att erinra mot förfarandet avstår vi emellertid från annan åtgärd än denna kommentar.

Åberopande det anförda hemställes

1. att riksdagen uttalar att det vid straffmätningen för olovlig avlyssning bör bedömas som en försvårande omständighet om avlyssningen riktar sig mot den enskildes hem,
2. att riksdagen hos regeringen begär att integritetsskyddskommittén får i uppdrag att ytterligare överväga möjligheterna av näringsrättsliga åtgärder rörande integritetsfarlig apparatur.

Stockholm den 12 mars 1975

INGER LINDQUIST (m)

H. BERTIL LIDGARD (m)

HÅKAN WINBERG (m)

ULLA JACOBSSON (m)